

ACC. N.R. M. 14001:1-4.

Landskap: Skåne Upptecknare: Anders Mårtensson
Härad: Albo Berättare: Johanna Andersson
Socken: Andrarum Berättarens yrke:
Uppteckningsår: 1955 Född år 1887 i Alunbruket, Andrarum.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Hemmets prydnade. sid. 1-2.
Spisav. s. 2-4.

LUF 49.
N. M. 65.

ACC. NR M. 14001:/.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Min far var väktare på godset. Detta hus som jag bor i, är mina morföräldrars.

Lövnings:

Jag har inte varit med om att vi lövade i hemmet.

Golvet:

Man strödde sand och ene på lergolvet men även på brädgolvet. Min far lade brädgolvet här i huset, och vi fortsatte strö golvet en tid.

Man strödde golven för att det skulle vara vackert och friskt. Förr skurade man inte golven, utan det var senare. Min mor lade trasmattor på lergolvet, innan här blev brädgolv. Sen man börjat skura golven, använde man mattor dagligen.

Väggprydnader:

I min barndom fick vi tapeter. Less för innan kalkade man en gång om året.

Vi hade tavlor på väggarna. Det var de kungliga, också förstås den egna släkten. De bibliska motiven var vanliga. Ahreskog nere i Hallamölla målade begravningskransar.

Bords- och skåpprydnader:

Man hade inte dukar på bordet i vardagsklag. Det var bara vid högtider och särskilt då vid julen. Dukarna var hemvävda, dräll. Det var mest vita dukar. Min mor hade många kulörta dukar.

ACC. N:R M. 14001:2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Här i detta huset spann och vävde vi alltid.

Belysning:

Stearinljus stöpte vi själv. Tranlampor hade inte vi, och jag har inte sett några heller. Vi hade små fotogenlampor. Vi fick elektriskt ljus 1940.

Blommor:

Man hade inte så mycket blommor förr. Mor var mycket glad i blommor. Tålamodsträd, foxier, pelagonier var de vanliga krukväxterna. Man hade dem i fönstren liksom nu för tiden. Det ansågs tursamt om man stal sticklingar

Spisar:

Man använde alltid kakelugnar här i Andrarum. Mormor och morfar hade bara kakelugn. Morfar köpte ny kakelugn omkring 1845, för det gick så mycket illebrand till den förra. Han köpte den uppe i Bertilstorp.

De flesta kakelugnarna här i stugorna har varit de med draken men även David med harpan. Det fanns både större och mindre kakelugnar. Man satte lucka för kakelugnsöppningen för att kakelugnen bättre skulle behålla värmen.

Man polerade dem med ~~kakelugn~~ssvärta.

Stugan kallades rummet i vilket kakelugnen stod. Kammaren låg upptill stugan.

ACC. N:R M. 14001:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vi hade gryta ute i skorstenen, som vi tvättade i.
Eldstad utomhus var ganska vanligt. Man murade upp en liten sådan, och somliga byggde skjul över. Man ställde bara grytan på kelfoten och så gick det bra.
Vi tvättade i förstugan. Vi bygge tvätten. Vi kokade vattnet i en gryta i skorstenen och så öste vi då det varma vattnet ned i baljan med tvätt. Det blev så rent och fint så.

Bakugnen:

Man har alltid haft skorstenen som kök. Bakugnen var bakom eldstaden. Taket var välvt. Bottnen murad med tegelsten. Vi hade järnplåt för bakugnsöppningen. Senare fick vi järnlucka. De första husen hade träluckor och man stoppade blöta de trasor i springorna. Man eldade med bokris i bakugnen. Det fanns de som torkade lin i bakugnen, men det var farligt. Att torka råg var däremot vanligt.

Kärl för matlagning:

Man använde kopparkärl och järngrytor. Man kokade kaffet i en kopparkel. Ja just en sådan som står på kakelugnen. Vi drack kaffe varje dag, men tidigare var det inte vanligt. Många kopparkärl var på tre ben och då var det lätt att elda ute inunder dem.
På våra pannor var ~~xxx~~ det ben och skaft medan grytorna hade

ACC. NR M. 14001:4.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

öron. Vi använde också kelfot.

Jag har aldrig sett att man hängde kärnen över elden.
Man eldade mycket med torv förr. Torven kom från Andrarums
fälad.

Elden släcktes över natten.

Vi hade fosforstickor när jag var barn. Man hade dem inte i
askar utan i buntar. Vi använde eldtång och eldskoffa.

Borta i Agusa har jag sett att man använde lampedalla.

I min barndom hade man inte dörrar framför skorstenen.

Vi bryggde i skorstenen, och ystning och slakt ägde också
rum där.

Vi hade kokspis, när jag var barn. Den stod vid sidan om
kakelugnen. Till kokspisen använde man samma kokkärl som
tidigare.